

17.18x16.16	1	עמוד 23	כותרת - ידיעות אחרונות	10/05/2022	81610109-6
בנימין זאב הרצל - בהקשר לצינון - 80790					

החילונים שהיו אמנם חילונים, אך עם רקע וקשר עז ליהדות הקלא- סית (כי אחרת למה להגיע לארץ הקודש) - והם הרימו את הכפפה. הצטרפו אליהם יהודים אורתודוקסים רבים - אך הלהט המהפכני של המנהיגות הציונית הפחות דתית הוא שבסוף הכריע.

ואז הגיע הרצל. חמוש בזקן וללא כיפה, עם טונות של כריזמה וביטחון עצמי מטורף. האיש רוקם בריתות מדיניות, נפגש עם שועי עולם, מסגל לעצמו גינוני מלכות ומדינאות בדיוק כמו משה רב- נו - ומצליח לרתק את העולם. לא פלא שהמוני בית ישראל ראו אז בהרצל כאיש שנבחר על ידי האל להשיב את עמו לארץ המור- בטחת. את הרוח היהודית הציונית האורתודוקסית הוא הביא ישר מהבית: סבו היה החזן והשוחט של העיירה זמלין שבסרביה, שם פעל הרב יעקב אלקלעי, מגדולי רבני אירופה בעת ההיא, שהקדיש את חייו ליישוב ארץ-ישראל - אך האורתודוקסיה האירופאית לא שע- תה לקריאותיו. מי שהקשיב לו קשב רב היה תלמידו, אביו של הרצל, יעקב, שהיה גם סמוך לשולחנו של הרב יוסף נטונק - חלוץ ציוני אורתודוקסי. על ברכי אלה גדל תיאודור הרצל. ייתכן שהיה חלש מבחינת התרגול האימוני של היהדות, אך המטלול שהוא עבר מה- מחשבה המוטעית שניתן לבנות ליהודים מדינה ליברלית חילונית בכל מקום בעולם (סיפור אוגנדה) ועד להכרה שפתרון ליהודים יכול להיות רק בישראל, בהקמת בית יהודי המושתת על ארני הסיפור התנ"כי - הוא הדוגמה המקראית ל"הנני" שאמר אברהם אבינו.

הרצל יצא לבדו במסע הארוך להציל את אחיו מהשמדה אי- סופית. בנאומו בפתחת הקונגרס הציוני הראשון הצהיר כי "הציונות היא שיבה אל היהדות". הכרתו היהודית, שאותה ספג מאביו, התחזקה בעיקר לאחר ביקורו בארץ-ישראל, פגישותיו עם המתדיישים - שחלקם ראו בו משיח - ויחסיו עם הרב שמואל מוהליבה, ממבשרי הציונות החרדים הראשונים, שבו הוא ראה מו- רה דרך. אך בדרך לכינון אתוס ציוני חילוני למישהו היה חשוב להציג את הרצל כעירום מכל סממן יהודי דתי - והיהדות האור- תודוקסית נפלה בפח.

הגיע זמן איחוי. החברה היהודית-דתית צריכה לשוב ולחבק את הרצל. סביב דמותו האמיתית ניתן לכונן את רוח ההסכמה הלאומית של עם ישראל על כל גווניו, שכה חסרה לנו לאחרונה. כל השכבות בחברה הישראלית הנפלאה צריכים לקבל את הרצל שלהן. הרצל נזרק מתחת לגלגלי האוטובוס של הציונות, במקום לשבת בכי- סא הנהג. הוא צריך לחזור הביתה, לבית שהוא מעולם לא עזב. ■

להחזיר את הרצל הביתה

חגיגות העצמאות הן רייטינג שיא לתיאודור הרצל, ובשאר הש- נה - דממה. כיצד קרה שחווה מדינת היהודים, האיש שבמו ידיו הדלות ובריאותו המתרופפת השקיע את הון משפחתו בחלום הציוני עד פרוטתו האחרונה, טושטש לכדי זיכרון מתפוגג.

זו תערובת של רשעות, תחכום והפרת אמונים לאמת ההיסטו- רית: למישהו היה חשוב לצייר את הרצל כדמות חילונית, ערום מכל סממן יהודי דתי-אורתודוקסי. הרבניקו להרצל עלילות כאילו היה יהודי אנטי-דתי ללא רקע תורני. הסוף הטרגי של משפח- תו, שאותה הונית עקב מסירותו למפעל הציוני, מונף לכדי הוכחה שמשפחתו השתמדה לנצרות - ומכאן קצרה הדרך לקרע מוחלט בין הרצל ליהדות האורתודוקסית, היום הרצל איננו בשיח הלאומי מפני שהקבוצות הדתיות המרכזיות בציבוריות הישראלית מבי- ססות את יחסן אליו על מידע מסולף, וכנראה בכוננת מכון.

מה בעצם קרה? 2000 שנות גלות ונהרות של דם יהודי שנשפך עקב פרעות ללא סוף לא שיכנעו אותנו לנסות ולחזור לארץ אבו- תינו. גם לא כל כך יכולנו. האקלים הגיאופוליטי לא איפשר זאת, וגם הגישה האורתודוקסית הקלאסית לא תמכה בכך. עם צמצום ה"נומרוס קלאוזוס" כלפי היהודים ברחבי אירופה ועלייה במס- פר בוגרי אוניברסיטה יהודים נפרצו חומות ההשכלה. פתאם יש ליהודים סטודנטים משכילים, מצוידים ברעיונות ליברליים. הסטו- דנטים הללו היו חמושים בהרבה חוצפה ואומץ, והם העזו לחשוב על שיבה לציון והקמתה של חברה חופשית ודמוקרטית בארץ האבות. עם תחילת המרוץ ליישוב הארץ - רוב האורתודוקסיה החרדית דגלה ב"שב ואל תעשה". כך שנשארנו עם השכבה של הצעירים